

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/32/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4409206625
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oliver Kolenčík
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4409206625.2

Uznesenie

Krajský súd v Nite v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Olivera Kolenčíka a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Borisa Minksa v spore žalobcu: E. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., P. F. XXX/XX, t. č. F. kráľovstvo, v zastúpení: Mgr. Karel Belatka, hosťujúci euroadvokát, so sídlom Česká republika, Jihlava, Žižkova 12, so sídlom v Slovenskej republike, Bratislava, Rudnayovo námestie 1, proti žalovanému: Priemyselný park Štúrovo, a. s., so sídlom Štúrovo, Továrenská 1, IČO: 31 410 146, v zastúpení: Advokátska kancelária SOUKENÍK - ŠTRPKA, s. r. o., so sídlom Bratislava, Šoltésovej 14, IČO: 36 862 711, o odstránenie stavby, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 4. novembra 2021, č. k. 4C/106/2009-823, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a**
c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Nové Zámky (súd prvého stupňa v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ďalej len „OSP“ účinný do 30.06.2016, od 01.07.2016 ako súd prvej inštancie v zmysle § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom zo dňa 4. novembra 2021, č. k. 4C/106/2009-823 žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. V odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na § 135c ods. 1-3 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka a § 185 ods. 1 a 2, § 255 ods. 1 CSP.

3. V odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že žalobca D. H. žalobou zo dňa 28.05.2009 sa domáhal vypratania nehnuteľnosti, vedenej na LV č. XXX, ako par. č. 1748/11- ostatné plochy o výmere 4117 m² v kat. úz. Z. v zmysle § 126 ods. 1/ Občianskeho zákonníka. Žalobu odôvodnil tým, že žalovaný bez právneho dôvodu a súhlasu vlastníka v priamom rozpore s ustanovením § 135c Občianskeho zákonníka zriadil na časti pozemku bez súhlasu vlastníka stavbu - odkalisko, ktorú v celej výmere označenej na geometrickom pláne užíva pre svoje komerčné účely a s ním ako vlastníkom nemá uzavretú žiadnu zmluvu ani dohodu, ktorá by rešpektovala jeho vlastnícke práva, žalovaný nemá platný súhlas ku zriadeniu a k užívaniu stavby a nemá ani vôľu takýto stav neoprávneného užívania odstrániť, čím hrubo zasahuje do vlastníckych práv chránených zákonmi a ústavou.

4. Žalovaný so žalobou nesúhlasil žiadal ju zamietnuť. Vo svojom prvotnom podaní uviedol, že pôvodne bola par. č. 1748/11 vedená ako par. registra E č. 1600/2, ktorá bola geometrickým plánom rozdelená na žiadosť žalobcu s cieľom sťažiť, resp. znemožniť rozhodovanie súdu o vlastníctve par. č. 1600/2, pretože medzi žalobcom a žalovaným došlo v roku 2004 k uzavretiu zmluvy o budúcej zmluve k časti par. č. 1600/2, žalobcovi bola vyplatená kúpna cena vo výške 645 000 SK, ale do roku 2007 nedošlo zo strany

žalobcu k žiadnemu konaniu smerujúcemu k podaniu návrhu na zápis vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti, preto sa žalovaný pokúšal uskutočniť rokovania so žalobcom, avšak bezúspešne, preto žalovaný podal 21.05.2008 žalobu o zaplatenie sumy 645 000 SK na Okresný súd Levice. Žalovaný ďalej uviedol, že spochybňuje vlastnícke právo žalobcu, pretože podľa dostupných listín nadobudol vlastnícke právo k týkajúcej sa nehnuteľnosti právny predchodca žalovaného, a to spoločnosť Juhoslovenské celulózky a papierne n. p.

5. Na pojednávaní konanom dňa 26.10.2009 žalobca požiadal o zmenu na strane žalobcu z dôvodu, že pôvodný žalobca D. H. darovacou zmluvou zo dňa 30.04.2009 previedol vlastnícke právo k par. č. 1748/11 na E. H.. Súd uznesením z 26.10.2009 pripustil zmenu na strane žalobcu v plnom rozsahu. Na tom istom pojednávaní navrhol žalovaný, aby súd konanie prerušil z dôvodu, že žalovaný podal žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorú žiadal žalobca vypratať a bez rozhodnutia o otázke vlastníckeho práva k vypratávanej nehnuteľnosti nie je možné vo veci rozhodnúť. Z tohto dôvodu, keď súd zistil, že je vedené na Okresnom súde Nové Zámky konanie pod sp. zn. 16C/147/2009 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, uznesením zo dňa 25.11.2009 konanie prerušil. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca odvolanie, Krajský súd v Nitre uznesením sp. zn. 8Co/58/2010-111 zo dňa 31.03.2010 potvrdil v plnom rozsahu uznesenie súdu prvej inštancie. Konanie bolo prerušené od 05.05.2010 do 22.08.2019, kedy nadobudol rozsudok sp. zn. 16C/147/2009 právoplatnosť. Následne bol vytyčený termín pojednávania na 24.02.2020, na ktoré sa dostavil právny zástupca žalobcu, ktorý požiadal o poskytnutie lehoty na upresnenie petitu žaloby, pretože žalobca sa zdržuje v F..

6. Dňa 10.03.2020 právny zástupca žalobcu doručil súdu návrh na zmenu žalobného petitu v ktorom žiadal, aby žalovaný do 6 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia odstránil stavbu odkaliska z par. reg. C č. 1748/11- ostatná plocha o výmere 4117 m², zapísanej na LV č. XXX kat. úz. Z., ako aj nahradil žalovaný žalobcovi trovy konania. Zároveň s týmto podaním požiadal o spojenie vecí, a to tohto prebiehajúceho konania s prebiehajúcim konaním sp. zn. 4C/198/2009. K svojmu podaniu pripojil listiny, týkajúce sa povolenia výstavby odkaliska, nájomné zmluvy, odborné stanoviská k odstráneniu odkaliska, ako aj povolenia na výstavbu odkaliska pre právneho predchodcu žalovaného, geometrický plán O.. E. T.. Súd doručil návrh na zmenu petitu žalovanému, žalovaný dňa 03.06.2020 doručil súdu vyjadrenie spolu s prílohami v rozsahu 368 strán, v ktorom uviedol, že podľa jeho názoru nie je možné žalobe na odstránenie stavby vyhovieť z dôvodu: a) vo vlastníctve žalobcu je len nepatrný rozsah zastavaného pozemku b) žalovaný je dobromyseľný, c) osobitosť stavby, ktorá je súčasne vodnou stavbou, environmentálnou záťažou a skládkou odpadu, d) z hľadiska posúdenia verejného záujmu a možnosti ďalšieho využitia pozemku vo vlastníctve žalobcu je ekonomicky nevhodná, e) s poukazom na veľkosť stavby a značný rozsah hospodárnej a inej straty, ktorá by odstránením stavby vznikla, f) absencia spôsobu budúceho užívania pozemku žalobcom po odstránení stavby, g) šikanózný výkon práva žalobcom, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi,

7. Žalovaný argumentoval tým, že nariadenie odstránenia stavby by malo za následok nevyváženosť v prospech žalobcu, ako vlastníka pozemku, pretože par. č. 1748/11 o výmere 4117 m² v kat. úz. Z. tvorí len cca 2,5 % z celkovej rozlohy pozemkov, na ktorých je odkalisko. V prípade odstránenia stavby, ktorou stavbou je odkalisko sa jedná o takú stavbu, ktorá bola zriadená na základe úradných poverení, skolaudovaná a prevádzkovaná v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Odkalisko je vodnou stavbou a slúži na skladovanie popolčeka škvary, je zaradené do kategórie vodohospodárskych diel a situované v údolnej nive rieky Dunaj, pričom ide o odkalisko s opakovaným využitím dopravnej vody, so základnou sypanou hrádzou, s postupným zvyšovaním proti vode, s trvalým uloženým sedimentu zo spaľovania tuhého paliva, s deliacou hrádzou a s gravitačným odvedením odsedimentovanej vody. Deliacou hrádzou je odkalisko rozdelené na dve časti - kazetu č. 1 a kazetu č. 2. Kazeta č. 1 bola vybudovaná v roku 1977 a daná do užívania v roku 1978, pričom v priebehu roku 1993 bola naplnená po maximálnu prípustnú úroveň a bola prikrytá s organickými zbytkami z výroby (kôra, papierenský kal), aby sa zabránilo prašnosti z pláže. V súčasnosti je kazeta č. 1 zarastená stromami a krami. Na jej západnej strane bolo v roku 1983 vybudované ďalšie úložisko (kazeta č. 2). Súčasne s výstavbou kazety č. 2 sa vybudovali priesakové drény, odberný žľab a melioračná priekopa. Do tejto priekopy ústia vývody priesakových drénov kazety č. 2, ako aj vývod z odberného žľabu cez oceľové potrubia. Na severnej strane ohraničuje priestor odkaliska prirodzený svah, v kazete č. 2 na severnej strane odkaliska je aj pozemok vo vlastníctve žalobcu. Odkalisko je vodnou stavbou podľa § 52 ods. 1/ písm. i) zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady. Žaloba podľa názoru Žalovaného nezohľadňuje skutočnosť, že Žalobca navrhuje odstránenie

špecifickej stavby, ktorá je jednak (i) vodnou stavbou podľa § 52 ods. 1 písm. i) zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o vodách“), (ii) environmentálnou záťažou podľa zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z. (ďalej len „Zákon o environmentálnej záťaži“), a zároveň (iii) skládkou a stacionárnym zdrojom ohrozenia vyplývajúcim z umiestnenia nebezpečných látok s možným únikom nebezpečných látok podľa zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o odpadoch“) a vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v znení vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 320/2017 Z. z., nakoľko v minulosti bolo Odkalisko aj skládkou. Stavba odkaliska je teda špecifickou stavbou, ktorej odstránenie vyžaduje predchádzajúce vyjadrenie stavebného orgánu, vodoprávneho správneho orgánu a orgánu odpadového hospodárstva.

8. Žalovaný mal za to, že odstránenie takejto špecifickej stavby by bolo komplikované, resp. až nemožné a zároveň spojené s vynaložením značných finančných prostriedkov, ktoré by mohli viesť až k ohrozeniu ďalšej podnikateľskej činnosti. Žalovaného, ktorému na realizovanie takej rozsiahlej a neplánovanej investície, akú odstránenie Odkaliska predstavuje, chýba tak materiálne vybavenie, ako aj personálne kapacity. Zároveň by odstránenie Odkaliska podliehalo zdĺhavému a časovo náročnému povolovaciemu konaniu zo strany správnych orgánov, nakoľko v prípade stavby Odkaliska dochádza k potrebe posúdenia korelácie troch právnych režimov (Zákon o vodách, Zákon o environmentálnej záťaži a Zákon o odpadoch). Žalovaný zabezpečuje realizáciu technicko-bezpečnostné dohľadu ako aj dozoru, ktoré povinnosti mu vyplývajú zo zákona o vodách a je potrebné ich zabezpečovať napriek tomu, že stavba odkaliska nie je prevádzkovaná už viac ako 10 rokov. Účelnosť prípadného odstránenia stavby odkaliska je potrebné posudzovať komplexne a nie len vo vzťahu k parciálnemu záujmu žalobcu, ktorého súlad s dobrými mravmi je podľa názoru žalobcu diskutabilný. Žalovaný ďalej poukázal na skutočnosť, že odstránenie len časti stavby odkaliska, zodpovedajúcej pozemku vo vlastníctve žalobcu, ktorý tvorí predmet tohto, konania nie je možné. Okrem toho funkčné využitie územia, na ktorom je odkalisko zriadené, je určené územným plánom obce Z. a využívané podľa územného plánu. Postup žalobcu, ktorý podľa názoru žalovaného nemá reálny záujem a ani predstavu o tom, ako by mohol pozemok po odstránení stavby odkaliska užívať a napriek tomu sa dožaduje jej odstránenia, považuje za konanie v rozpore s dobrými mravmi a tiež za konanie, v dôsledku ktorého môže dôjsť k významným a nenapraviteľným hospodárskym škodám v majetkovej sfére žalovaného, ako aj ku škodám na životnom prostredí. Využitie pozemku zastavaného takouto stavbou na súkromné účely žalobcu je značne obmedzené, pretože odkalisko je definované ako v územnom pláne obce Z., ako priemysel - skládka a tento pozemok nie je možné ani rekultivačnými opatreniami vrátiť do pôvodného stavu a tvorí neoddeliteľnú súčasť odkaliska. Ak by teda došlo k odstráneniu stavby odkaliska využívať predmetný pozemok na poľnohospodárku výrobu, nie je možné. Zo strany žalobcu v danom prípade možno ustáliť, že ide šikanóznym výkonom práva, pretože žalobca sa domáha svojho práva zjavne z iných dôvodov než je dosiahnutie hospodárskych cieľov, pričom výkon práva môže viesť k neprijateľným dôsledkom na postavení žalovaného a značne poškodiť, v krajnom prípade hospodársky zničiť žalovaného.

9. Uznesením zo dňa 17.09.2020 súd pripustil zmenu petitu žaloby tak, ako to navrhol právny zástupca žalobcu vo svojom podaní.

10. Prvoinštančný súd uviedol, že v konaní tunajšieho súdu sp. zn. 4C/198/2009 sa žalobca žalobou zo dňa 06.10.2009, ako výlučný vlastník nehnuteľností zapísaný na LV č. XXX v kat. úz. Z., ako par. registra C č. 1741/17 - orná pôda o výmere 35140 m² domáhal zrušenia stavby, ktorá bola zriadená na časti pozemku o výmere cca 1156 m², pričom dôvodil, že sa jedná o nelegálnu stavbu, ktorú žalovaný užíva pre svoje komerčné účely a s ním ako vlastníkom nemá uzavretú žiadnu zmluvu, ani dohodu, ktorá by rešpektovala jeho vlastnícke práva, nemá vôľu takýto stav neoprávneného užívania odstrániť, čím hrubo porušuje jeho vlastnícke práva. Konanie bolo uznesením zo dňa 19.11.2009 prerušené až do právoplatného skončenia konania na Okresnom súde Nové Zámky sp. zn. 16C/147/2009. Aj proti tomuto uzneseniu podal žalobca odvolanie, Krajský súd v Nitre uznesením 9Co/58/2020 zo dňa 26.02.2010 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie, teda konanie bolo od 15.04.2010 do 22.08.2019 prerušené. Následne po vytyčení termínu pojednávania požiadal právny zástupca žalobcu o zmenu petitu žaloby, a to, že žalovaný je povinný do 6 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia odstrániť stavbu odkaliska z par. reg. C č. 1741/21 - ostatná plocha o výmere 1156 m², zapísaného na LV č. XXX pre kat. úz.

Z., zároveň žiadal náhradu trov konania. Z dôvodu hospodárnosti konania požiadal o spojenie oboch konaní vedených na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 4C/106/2009 a sp. zn. 4C/198/2009.

11. Žalobca vo svojom vyjadrení z 10.03.2020 uviedol, že žalobca naďalej trvá na odstránení neoprávnenej stavby, postavenej žalovaným bez súhlasu a vedomia žalobcu ako vlastníka pozemku, bez akéhokoľvek stavebného povolenia a bez rozhodnutia príslušného orgánu o vyňatí časti poľnohospodárskeho pozemku z pôdneho fondu z pozemku par. č. 1741/17 - orná pôda o výmere 35140 m². Na základe žiadosti zo dňa 15.08.2013 bola par. č. 1741/17 o výmere 35140 m² rozdelená na parcely reg. C č. 1741/17 - orná pôda o výmere 33984 m² a par. č. 1741/21 - ostatná plocha o výmere 1156 m², na základe rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu Nové Zámky č. ObPU-51-12/4638/AF zo dňa 27.06.2012 o zmene druhu pozemku a bolo vydané na podklade geometrického plánu č. 53/2010 vyhotoveného O.. S. U.. Takto pozemkový úrad namiesto toho, aby napravil stav nezákonného záberu ornej pôdy pre nepoľnohospodársku podnikateľskú činnosť žalovaného a poskytol žalobcovi ochranu, tento nezákonný postup žalovaného svojim rozhodnutím prolongoval a poskytol mu ochranu, na miesto ochrany vlastníckeho práva žalobcu. Právny zástupca žalobcu ďalej uviedol, že so žalobcom, resp. jeho právnym predchodcom bolo v stavebnom konaní o povolení stavby odkaliska - navýšenie kazety č. 2 počítané ako s účastníkmi konania, ale v tej dobe ešte žalobca netušil, že bude neoprávnene zabraná jeho orná pôda o čom sa dozvedel krátko pred podaním žaloby, preto zaslal 03.11.2010 Krajskému úradu životného prostredia v Nitre návrh na konanie o dodatočnom povolení stavby, pričom dostal odpoveď dňa 25.11.2010 v ktorom úrad žalobcovi oznámil, že pri povoľovanom konaní vychádzal z uzavretej budúcej kúpnej zmluvy a tým považoval pozemok za odkúpený. Z obsahu kúpnej zmluvy zo dňa 03.09.2007 vyplýva, že žalovaný si bol vedomý, že nebol vlastníkom predmetných nehnuteľností. Naopak z obsahu zmluvy o budúcej zmluve vyplýva, že právny predchodca žalobcu D. H. mal odpredať žalovanému z par. č. 1600/2 - časť o výmere 1163 m², ako aj par. č. 1748/2 - ostatná plocha o výmere 4212 m² a kúpna cena bola vyplatená D. H. pri uzavretí zmluvy. Na základe kúpnej zmluvy z 03.09.2004 D. H. previedol na žalovaného nehnuteľnosť, a to par. č. 1600/2 - orná pôda o výmere 40721 m², celková kúpna cena činila 505 440 Sk a zo zmluvy o budúcej zmluve, kde cena za časť par. č. 1600/2 odčlenenej o výmere 1163 m² činila 139 560 SK, teda celkovo žalovaný vyplatil za tieto pozemky právnenmu predchodcovi žalobcu sumu 645 000 SK. Keďže nedošlo k schváleniu právneho úkonu, pretože opatrovník D. H. nepožiadaval súd o ich schválenie, nemohlo dôjsť k prevodu vlastníckeho práva na žalovaného, a to napriek tomu, že žalovaný kúpnu cenu za nehnuteľnosti vyplatil. Z toho dôvodu podal žalovaný na Okresný súd Levice žalobu o zaplatenie sumy 645 000 SK, ktoré je vedené ako neskončené konanie pod sp. zn. 7C/66/2008. Právny zástupca žalobcu poukázal na to, že došlo k neoprávnenému nezákonnému záberu ornej pôdy, žalobca bol počas celého konania ohľadne stavby odkaliska úplne ignorovaný ako vlastník pozemku a účastník konania a boli mu odňaté akékoľvek možnosti chrániť svoje práva v správnych konaniach. Vzhľadom na otázku spôsobu užívania pozemku žalobcu navrhol ustanoviť znalca o vplyve stavby na možnosti a spôsob využitia pozemku zastavaného neoprávnenou stavbou. Na pojednávaní konanom dňa 17.09.2020 súd pripustil zmenu petitu žaloby tak, ako to navrhol právny zástupca žalobcu vo svojom podaní zo dňa 10.03.2020.

12. Uznesením zo dňa 17.09.2020 sp. zn. 4C/106/2009-718 súd prvej inštancie spojil na spoločné konanie konania vedené pod sp. zn. 4C/198/2009 a sp. zn. 4C/106/2009, ktoré sú od 25.09.2020 vedené pod sp. zn. 4C/106/2009.

13. Prvoinštančný súd po vykonanom dokazovaní zistil, že pôvodný žalobca v tomto konaní sa domáhal prvotne vypratania nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. Z. vedených na LV č. XXX ako par. reg. C č. 1748/11 - ostatné plochy o výmere 4117 m² žalovaným z dôvodu, že bol výlučným vlastníkom nehnuteľností. V priebehu konania pôvodný žalobca previedol darovacou zmluvou zo dňa 30.04.2009 registrovanou Správou katastra Nové Zámky pod V 3239/09 na terajšieho žalobcu. Z toho dôvodu súd pripustil uznesením zmenu na strane žalobcu podľa znenia § 92 ods. 4/ Občianskeho súdneho poriadku. Žalovaný sa v konaní bránil tým, že dňa 03.09.2004 uzavrel s pôvodným žalobcom kúpnu zmluvu o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, na základe ktorej pôvodný žalobca odpredal žalovanému nehnuteľnosť vedenú na LV č. XXX v kat. úz. Z. ako par. č. 1600/2 - orná pôda o výmere 40721 m², z ktorej parcely bol geometrickým plánom O.. S. U. č. 1/2004 odčlenený diel č. 29 o výmere 4212 m², ktorý bol pričlenený k par. č. 1748 - ostatná plocha o výmere 108426 m², a to za kúpnu cenu 505440 SK. Kúpna cena bola pôvodnému žalobcovi pri podpise kúpnej zmluvy vyplatená v deň podpisu kúpnej zmluvy. Napriek uzavretej kúpnej zmluve nedošlo k zápisu zmien v evidencii nehnuteľnosti, pretože vtedajší predávajúci bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony, uznesením Okresného súdu Levice

sp. zn. 8PaNc/194/2002-20 zo dňa 10.03.2003, pričom mu bol ustanovený opatrovník, a to syn D. H., nar. XX.XX.XXXX, ktorý však nepodal na príslušný súd návrh na schválenie právneho úkonu v mene opatrovanca. Takisto dňa 03.09.2004 došlo k uzavretiu Zmluvy o budúcej zmluve medzi pôvodným žalobcom a žalovaným na základe ktorej pôvodný žalobca odpredal žalovanému nehnuteľnosť vedenú na LV č. XXX v kat. úz. Z. ako par. č. 1600/2 - orná pôda o výmere 40721 m², z ktorej parcely bol geometrickým plánom O.. S. U. č. 18/2004 odčlenený diel č. 4 o výmere 1163 m², ktorý bol pričlenený k novovytvorenej par. č. 1741/3 - ostatná plocha o výmere 8000 m². Účastníci zmluvy s dohodli, že najneskôr do uplynutia 30 dní bude medzi nimi podpísaná kúpna zmluva ohľadne predmetu zmluvy o budúcej zmluve, pričom kúpnu cenu za nehnuteľnosť v sume 139560 SK zaplatil žalovaný pôvodnému žalobcovi pri podpise zmluvy o budúcej zmluve. Takto bol žalovaný v domnení, že nehnuteľnosti, ktoré nadobudol od pôvodného žalobcu, mu vlastnícky patria, preto pristúpil k realizácii stavby na uvedených pozemkoch.

14. Žalovaný podal na Okresný súd Nové Zámky dňa 28.05.2009 žalobu sp. zn. 16C/147/2009, ktorou sa domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v kat. úz. Z., po zmene petitu žaloby k par. reg. C č. 1741/17 o výmere 35140 m² a dielu č. 2 par. č. 1748/11 o výmere 4117 m², ktoré boli pôvodné vedené ako par. reg. E č. 1600/2 - orná pôda o výmere 44933 m². Z toho dôvodu požiadal žalovaný o prerušenie konania, súd uznesením z 25.11.2009 prerušil konanie až do právoplatného skončenia sporu vedeného pod sp. zn. 16C/147/2009. Súd žalobu v konaní sp. zn. 16C/147/2009 rozsudkom z 13.07.2016 zamietol, Krajský súd v Nitre rozsudkom sp. zn. 9Co/48/2018 zo dňa 06.06.2019 v plnom rozsahu potvrdil prvoinštančný rozsudok, takto rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom 22.08.2019. S poukazom na odstup času právny zástupca žalobcu podaním zo dňa 10.03.2020 požiadal o zmenu petitu žaloby, a to v tom znení, že žalovaný je povinný do 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia odstrániť stavbu odkaliska z par. reg. C č. 1748/11 - ostatná plocha o výmere 4117 m², zapísanej na LV č. XXX kat. úz. Z..

15. Žalobca podaním sp. zn. 4C/198/2009 žiadal o zrušenie stavby, a to na par. č. 1741/17 o výmere 35140 m² z dôvodu, že žalovaný užíva tento pozemok bez súhlasu vlastníka vybudoval stavbu, pričom pozemok patrí žalobcovi. Na pojednávaní dňa 19.11.2009 žalobca žiadal odstrániť stavbu z par. č. 1741/17 o výmere 1156 m². Takisto ako v konaní sp. zn. 4C/106/2009 požiadal právny zástupca žalovaného o prerušenie konania z dôvodu vedeného konania na Okresnom súde Nové Zámky sp. zn. 16C/147/2009 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Súd uznesením z 19.11.2009 konanie prerušil až do právoplatného skončenia konania sp. zn. 16C/147/2009. Rozsudok v konaní sp. zn. 16C/147/2009 nadobudol právoplatnosť dňa 22.08.2019, právny zástupca podaním zo dňa 10.03.2020 požiadal o zmenu petitu žaloby, a to v tom znení, že žalovaný je povinný do 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia odstrániť stavbu odkaliska z par. reg. C č. 1741/21 - ostatná plocha o výmere 1156 m², zapísanej na LV č. XXX kat. úz. Z.. Zároveň právny zástupca v oboch súdnych konaniach, a to aj v súdnom konaní sp. zn. 4C/198/2009 ako aj sp. zn. 4C/106/2009 požiadal v podaní z 10.03.2020 z dôvodu hospodárnosti konania o spojenie týchto súdnych konaní. Súd uznesením zo dňa 17.09.2020 v oboch súdnych konaniach pripustil zmenu petitu žaloby a zároveň rozhodol uznesením zo dňa 23.09.2020, že obe súdne konania spája na spoločné konanie, ktoré sa bude viesť pod sp. zn. 4C/106/2009.

16. V zmene petitu žaloby právny zástupca žalobcu uviedol, že žalobca sa domáha súdnej ochrany svojho vlastníctva, pretože žalovaný neoprávnene na pozemku žalobcu postavil stavbu odkaliska bez akéhokoľvek stavebného povolenia a bez rozhodnutia príslušného orgánu o vyňatí časti poľnohospodárskeho pozemku z pôdneho fondu. Žalobca je presvedčený, že zo strany žalovaného išlo o nezákonný a účelový postup, ktorým bola snaha privlastniť si v rámci privatizácie pozemky iných vlastníkov, a to práve neoprávnenou výstavbou odkaliska na pozemkoch iných vlastníkov. Žalovaný rozpredáva svoj majetok, výrazne znížil základný kapitál a nemá tak dostatok prostriedkov, aby likvidoval ekologickú záťaž. Žalovaný nikdy nebol dobromyseľný v užívaní pozemku č. 1748/11 ani pozemku č. 1741/17 a z nej oddelenej časti č. 1741/21. Žalobca tvrdil, že nebol účastníkom konania v konaní o povolení stavby odkaliska, ani v iných konaniach ohľadne stavby odkaliska, pretože Krajský úrad životného prostredia v Nitre oznámil žalobcovi, že pri povoľovaní konaní vychádzal z uzavretej budúcej kúpnej zmluvy a tým považoval pozemok za odkúpení. Žalovaný nezákonným postupom svojvoľne bez súhlasu žalobcu zabral ich pôdu, na ktorej bolo povolené rozšírenie stavby odkaliska.

17. Žalobca na pojednávaní dňa 04.11.2021 žiadal, aby súd rozhodol o odstránení stavby v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka, ale nesúhlasil s možnosťou, aby stavba bola prikázaná do vlastníctva

žalobcu v zmysle ods. 2/ § 135c OZ, a v prípade usporiadania pomerov medzi stranami podľa § 135c ods. 3/ OZ žiadal, aby súd zriadil za náhradu vecné bremeno. Toto vecné bremeno podľa názoru žalobcu mal súd zriadiť podľa vlastného uváženia, náhradu za vecné bremeno nenavrhol a nenavrhol ani žiadny dôkaz, ktorým by sa stanovila výška náhrady za pozemok, resp. za vecné bremeno.

18. Žalovaný vo svojom vyjadrení k obom žalobám zo dňa 03.06.2020 uviedol, že nesúhlasí s návrhom na odstránenie stavby ani v jednom z vedených konaní. Argumentoval tým, že stavba odkaliska je vodnou stavbou, ktorá bola riadne zriadená na základe úradných povolení, skolaudovaná a prevádzkovaná v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Ako vodná stavba bola vybudovaná za účelom skladovania popolčeka a škvary. Deliacou hrádzou je odkalisko rozdelené na dve časti - kazetu č. 1 (východná) a kazetu č. 2 (západná). Kazeta č.1 bola vybudovaná v roku 1977 a do užívania bola daná v roku 1978. V priebehu roku 1993 bola kazeta č. 1 naplnená po maximálnu prípustnú úroveň. Pláž kazety č. 1 bola prikrýta organickými zbytkami z výroby (kôra, papierenský kal), aby sa zabránilo prašnosti z pláže. V súčasnosti je kazeta č. 1 zarastená stromami a krami. Na západnej strane kazety č. 1 bolo vybudované ďalšie úložisko (kazeta č. 2) v roku 1983. Stavba odkaliska je teda špecifickou stavbou, ktorej odstránenie vyžaduje predchádzajúce vyjadrenie stavebného orgánu, vodoprávneho správneho orgánu a orgánu odpadového hospodárstva. Žalovaný mal za to, že odstránenie takejto špecifickej stavby by bolo komplikované, resp. až nemožné a zároveň spojené s vynaložením značných finančných prostriedkov, ktoré by mohli viesť až k ohrozeniu ďalšej podnikateľskej činnosti žalovaného. Odkalisko je vodná stavba a v rámci tohto režimu žalovaný zabezpečuje realizáciu technicko-bezpečnostného dohľadu, ako aj dozoru, realizujú sa kontrolné dni, ako aj potrebný monitoring v zmysle platnej legislatívy. Uvedené povinnosti žalovanému vyplývajú zo Zákona o vodách a je potrebné ich zabezpečovať napriek tomu, že stavba odkaliska nie je prevádzkovaná už viac ako 10 rokov. Celkový stav odkaliska ako vodnej stavby je detailne popísaný v dokumentácii súvisiacej s monitoringom odkaliska, predovšetkým v Etapovej správe o technicko-bezpečnostnom dohľade za obdobie od 01.07.2015 do 31.12.2018, v časti 5 je uvedené, že vodná stavba odkalisko Smurfit Kappa Štúrovo sa v súčasnej dobe neprevádzkuje, na odkalisku je vytvorený dostatočný priestor pre ďalšie plavenie, naďalej sa udržiava v dobrom technickom stave, celý hrádzový systém je v súčasnosti bezpečný, v dobrom technickom stave. V dôsledku dôsledného plnenia si povinností žalovaného podľa Zákona o vodách je odkalisko ako vodná stavba síce z hľadiska technického bezpečná, ale neprevádzkuje sa a boli zrušené všetky integrované povolenia, čo prípadné odstránenie odkaliska, resp. jeho rekultiváciu značne sťažuje. Žalovaný má však v každom prípade za to, že odstránenie odkaliska nie je účelné, pretože príslušné správne orgány ešte pred prípadným rozhodnutím súdu o odstránení stavby odkaliska stanovili podmienky ako postupovať v danom konkrétnom prípade, resp., či je vôbec možné nariadiť odstránenie odkaliska. Žalovaný je si povinný plniť aj povinnosti týkajúce sa odkaliska ako environmentálnej záťaže a skládky odpadu Štátny program sanácie environmentálnych záťaží (2016 - 2021), ktorý vydalo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Štátny program sanácie environmentálnych záťaží je strategický plánovací dokument pre oblasť environmentálnych záťaží na Slovensku, ktorý určuje rámcové úlohy na postupné znižovanie negatívnych vplyvov environmentálnych záťaží na zdravie človeka a životné prostredie, pričom je v plnom súlade s programom opatrení Vodného plánu Slovenska. Na strane 242, v tabuľke 42: Indikatívny zoznam environmentálnych záťaží so strednou prioritou, je pod poradovým číslom 23 uvedené aj odkalisko. Odstránenie len časti stavby odkaliska, zodpovedajúcej pozemku vo vlastníctve žalovaného, ktorý tvorí predmet tohto konania, nie je možné. Predmetný pozemok je v skutočnosti organickou súčasťou odkaliska. Zo skutočnosti, že celé odkalisko je podstatne väčšie, zložitejšie a systematickejšie, než predmetný pozemok vyplýva, že túto časť nemožno v skutočnosti oddeliť od celistej funkčnej jednotky, akou je odkalisko, preto je nemožné si čo i len teoreticky predstaviť, že by malo dôjsť k odstráneniu práve tejto jednej časti. Tesná blízkosť hraničnej rieky Dunaj odôvodňuje zvýšený stupeň ekologickej pozornosti, rovnako ako hrozba zaplavenia priľahlých území popolčekom-škvarovou vodou, a narušenie funkčného odkaliska by mohlo spôsobiť nevyčísliteľné škody na životnom prostredí. Funkčné využitie územia, na ktorom je zriadené odkalisko je určené Územným plánom obce Z., toto územie je využívané spôsobom predpokladaným Územným plánom obce Z., odstránenie stavby odkaliska by bolo vzhľadom na verejný záujem neekonomické a pozemok vo vlastníctve Žalobkyne, na ktorom je zriadené odkalisko a ktorý tvorí predmet tohto konania, nemožno bez zmeny Územného plánu obce Z. využívať na iný účel, ako účel ustanovený Územným plánom obce Z.. Stavba odkaliska je rozsiahla vodná stavba plniaca špecifické funkcie a jej odstránením by vznikli veľké straty na hodnotách. V tejto súvislosti žalovaného poukázal na skutočnosť, že stavba odkaliska tvorí organický a funkčný celok s rozlohou cca 182.773 m², pričom kazeta č. 2 odkaliska, ktorej súčasťou je aj pozemok vo vlastníctve Žalobcu, na ktorom je

zriadené odkalisko a ktorý je predmetom tohto konania, má rozlohu cca 109.508 m². Stavba odkaliska pozostáva z množstva stavebných objektov, ktorých jednotlivé odstránenie by pravdepodobne nebolo možné bez ohrozenia funkcií, ktoré má odkalisko plniť, a to vrátane funkcií súvisiacich s ochranou životného prostredia. Ďalej žalovaný s návrhom žalobcu na vypracovanie znaleckého posudku o vplyve stavby na možnosti a spôsob využitia tohto pozemku nesúhlasil. Právny zástupca žalobcu vo vyjadrení žalobcu neuviedol ani to, z akého znaleckého odboru navrhuje do konania pribratie znalca. Žalovaný má za to, že na základe vyššie uvedeného zoznamu znaleckých odborov a odvetví, a ich obsahového vymedzenia nemožno identifikovať žiadny znalecký odbor, ktorého obsahové vymedzenie by zodpovedalo požiadavke žalobcu na vypracovanie znaleckého posudku o účele využitia pozemku vo vlastníctve žalobcu, na ktorom je zriadené odkalisko. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že pozemok vo vlastníctve žalobcu, na ktorom je zriadená stavba odkaliska a ktorý tvorí predmet tohto konania, nie je na základe odborného posúdenia možné ani rekultivačnými opatreniami vrátiť do pôvodného stavu a tvorí neoddeliteľnú súčasť odkaliska. Ak by teda aj došlo k odstráneniu stavby odkaliska, využívať predmetný pozemok na poľnohospodársku výrobu nie je možné. Žalobca sa však nevyjadril k spôsobu užívania pozemku po odstránení stavby odkaliska. Napriek uvedeným skutočnostiam sa domáha v tomto súdnom konaní odstránenia stavby odkaliska. Uvedené konanie žalobcu považuje žalovaný za konanie v rozpore s dobrými mravmi. Preto navrhoval, aby súd postupoval podľa § 3 ods. 1/Občianskeho zákonníka, že výkon práva žalobcu môže viesť k neprijateľným dôsledkom prejavujúcim sa jednak vo vzťahu medzi stranami samotnými, ale aj navonok na postavení žalovaného a je iba prostriedkom umožňujúcim značne poškodiť, v krajnom prípade hospodársky zničiť žalovaného. Na podporu svojej argumentácie žalovaný odkázal napríklad na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32 Odo1047/2003 zo dňa 20.04.2004, resp. na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 70/2004 zo dňa 08.07.2004.

19. Z výpisu z LV č. XXX kat. úz. Z. súd zistil, že žalobca je vlastníkom par. č. 1748/11 - ostatné plochy o výmere 4117 m², ako aj par. č. 1741/21 - ostatná plocha o výmere 1156 m² v kat. úz. Z.. Z rozhodnutia Krajského úradu životného prostredia Nitra č. 2004/00175 zo dňa 05.08.2004 súd zistil, že bolo vydané povolenie na vodnú stavbu Odkalisko Kappa Štúrovo, a. s. - nad výšenie kazety č. 2, a to na parcelách č. 1399/1, č. 1004 v kat. úz. R. a v kat. úz. Z. na par. č. 1744, č. 1743, č. 1745, č. 1746, č. 1747, č. 1748, č. 1749 a č. 1750. Predmetné stavebné povolenie bolo doručené D. H.. Z Nájomnej zmluvy č. 4-8397-04, uzavretej medzi Slovenským pozemkovým fondom a Kappa Štúrovo, a. s. súd zistil, že dňa 07.09.2004 bola uzavretá táto nájomná zmluva, ktorej predmetom bol nájom pozemkov o výmere 9,5279 ha v kat. úz. Z. a o výmere 1,5879 ha v kat. úz. Z. na dobu 15 rokov pri výške nájomné 1 SK/m². Prílohou k nájomnej zmluve bol geometrický plán č. 1/2004 geodeta O. U. S., kde boli uvedené všetky pozemky, ktoré mal žalovaný v nájme. Z rozhodnutia Slovenskej inšpekcie životného prostredia č. 3520/OIPK-814/05-Ve/370630205 zo dňa 27.09.2005 súd zistil, že bolo vydané integrované povolenie, ktorým bolo povolené vykonávať činnosti v prevádzke „Energetika“ pre prevádzkovateľa Kappa Štúrovo, a. s. Z rozhodnutia toho istého orgánu č. 954-12387/2015/Kri/370630205/Ukč zo dňa 29.04.2015 bolo zistené, že ten istý správny orgán zrušil integrované povolenie zo dňa 29.03.2007 pre žalovaného. Žalobca predložil privatizačný projekt Juhoslovenské celulózky a papierne, š. p., Štúrovo z októbra 1991 o privatizácii majetku. Žalobca predložil rozhodnutia správnych orgánov od roku 1981, na základe ktorých bolo povolené zriadenie vodohospodárskeho diela pre býv. JCP Štúrovo, bolo rozhodnuté o vyňatí poľnohospodárskej pôdy z poľnohospodárskej výroby a bolo vydané stavebné povolenie pre stavbu vodohospodárskeho diela. Okrem toho predložil rozhodnutie o povolení rozšírenia odkaliska zo 07.09.1993 Okresného úradu životného prostredia Bratislava -vidiek/ ktorého súčasťou bol inventárny súpis pozemkov JCP Štúrovo/, ako aj rozhodnutie Krajského úradu životného prostredia Nitra zo dňa 29.09.2005, z ktorého bolo zistené, že správny orgán povolil užívanie stavby, rozhodnutie Krajského úradu životného prostredia Nitra zo dňa 20.12.2004, ktorým povolil zmenu stavby pred dokončením. Z týchto rozhodnutí je zrejmé, že žalovaný, resp. jeho právny predchodca mal vydané všetky potrebné povolenia pre stavbu a prevádzkovanie odkaliska, ako aj na jeho rozšírenie v roku 2004. Z geometrického plánu geodeta O. S. U. č. 53/2010 zo dňa 08.09.2010 bolo zistené, že týmto geometrickým plánom boli vymerané pozemky, na ktorých sa reálne nachádza stavba odkaliska.

20. Z VZN č. 5/2005 o Územnom pláne obce Obid vyplýva, že obec na mieste odkaliska navrhla po naplnení skládky túto rekultivovať a zatravníť a izolovať pásmi zelene, pričom bolo potrebné zabezpečiť monitoring skládky. Územný plán bol vypracovaný firmou APROX s.ro. Bratislava, na týchto podkladoch obec Z. schválila VZN. Zo správy Vodohospodárskej výstavby, š. p. zo septembra 2019, nazvanej ako Etapová správa o TBD za obdobie od 01.07.2015 do 31.12.2018 bolo zistené, že predmetný

štáty podnik zabezpečuje technicko-bezpečnostný dohľad nad vodnou stavbou odkaliska, ktorého vlastníkom je žalovaný. V bode bol zhodnotený celkový stav vodnej stavby, ktorá sa v súčasnej dobe už neprevádzkuje, ako bezpečný, v dobrom technickom stave. V bode 7-záver bolo konštatované, že vodná stavba Odkalisko Smurfit Kappa Štúrovo v súčasnej dobe nie je prevádzky schopná vzhľadom k tomu, že bolo demolované privádzacie potrubie hydrozmesi. Boli navrhnuté opatrenia na zabezpečenie a zlepšenie úrovne a rozsahu dohľadu, ako aj opatrenia na zníženia rizika poškodenia alebo havárie stavby.

21. Slovenská agentúra životného prostredia vydala Štátny program sanácie environmentálnych záťaží (2016-2021) v roku 2015. Jedná sa o obsažný materiál v rozsahu 241 strán spolu s prílohami. Z tohto materiálu bolo zistené, že na str. 241 správy v tabuľke č. 42 je uvedený indikatívny zoznam environmentálnych záťaží so strednou prioritou, kde pod položkou č. 23 na str. 242 pod č. SK/EZ/NZ/600 je uvedené Štúrovo - odkalisko Smurfit Kappa Štúrovo - skládka tekutých/pastovitých odpadov, ktorého prieskum bol ukončený v roku 2006. V časti 6 tohto materiálu je obširne vysvetlené, aké sú priority ohľadne rizikovosti environmentálnych záťaží, ich monitoring a prieskum, sanácia, pričom ako už bolo uvedené medzi týmito environmentálnymi záťažami sa nachádza aj odkalisko v Štúrove.

22. Zo znaleckého posudku znalca O.. Q. U. č. 085/2004 bolo zistené, že pozemky v kat. úz. Z., a to par. č. 1747, č. 1748, č. 1746 boli ohodnotené znalcom na sumu 2 322 000 SK. Podľa § 135c ods. 1 až ods. 3 Občianskeho zákonníka ak niekto zriadi stavbu na cudzom pozemku, hoci na to nemá právo, môže súd na návrh vlastníka pozemku rozhodnúť, že stavbu treba odstrániť na náklady toho, kto stavbu zriadil (ďalej len „vlastník stavby“). Pokiaľ by odstránenie stavby nebolo účelné, prikáže ju súd za náhradu do vlastníctva vlastníkovi pozemku, pokiaľ s tým vlastníkom pozemku súhlasí. Súd môže usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby aj inak, najmä tiež zriadiť za náhradu vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe.

23. Žalobca sa žalobou domáha ochrany vlastníckeho práva, a to vo forme tzv. negatívnej (zapieracej) žaloby, ktorou navrhoval, aby súd uložil žalovanému povinnosť odstrániť ním zhotovenú nepovolenú stavbu. Takýto druh žaloby vo všeobecnosti slúži k zamedzeniu neoprávnených zásahov žalovaného do vlastníckeho práva žalobcu. Žalobca tvrdil, že žalovaný postavením neoprávnenej stavby (postavenej bez súhlasu vlastníka dotknutého pozemku) zasiahol do jeho vlastníckeho práva k pozemku parc. č. 1748/11a par. č. 1741/21, pričom v žalobe tvrdí, že je vlastníkom dotknutých pozemkov a na nich postavenej stavby odkaliska. Vybudovaním neoprávnenej a takisto nepovolennej (bez riadneho stavebného povolenia) stavby žalovaným, bolo zasiahnuté do jeho vlastníckeho práva k pozemkom, pretože bez jeho vedomia a bez právneho dôvodu žalovaný postavil túto stavbu na jeho pozemkoch. Ide teda o žalobu podľa § 135c Občianskeho zákonníka, ktorou sa žalobca domáha odstránenia (vyporiadania) stavby na cudzom pozemku.

24. Vo všeobecnosti možno uviesť, že pojem nepovolená stavba znamená, že stavebník nemal na stavbu oprávnenie podľa verejnoprávných predpisov. Pojem neoprávnená stavba vyjadruje, že stavebník nemal súkromnoprávne oprávnenie na stavbu na pozemku iného. Je možné aj to, že nastane situácia (napr. chybou úradu pri povoľovaní stavby), keď stavebník má stavebné povolenie vyžadované predpismi správneho práva, ale stavba je z občianskoprávneho hľadiska neoprávnená. Takisto môže nastať aj opačná situácia. Na kvalifikáciu stavby ako neoprávnenej nie je potrebné, aby bola na cudzom pozemku postavená celá, postačí, keď je na tomto pozemku postavená sčasti. Cudzím pozemkom pre zriaďovateľa stavby je každý pozemok, ku ktorému nemá vlastnícke (spoluvlastnícke) právo, právo zodpovedajúce vecnému bremenu, prípadne obligačné právo umožňujúce zriadenie stavby. Konanie o vyporiadanie neoprávnenej stavby je konaním, kde z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyporiadania vzťahov medzi stranami a kde teda súd nie je viazaný návrhom strán konania; ak súd dospeje k záveru, že žalobcom navrhnuté vyporiadanie nie je prijateľné, musí upraviť vzťah medzi stranami iným spôsobom, vyplývajúcim z § 135c Občianskeho zákonníka. Osobou, ktorá je oprávnená podať žalobu na vyporiadanie neoprávnenej stavby, je vlastníkom pozemku, pričom žalovaným je vlastníkom neoprávnenej stavby, keďže ide o hmotnoprávny vzťah medzi vlastníkom pozemku, na ktorom je neoprávnená stavba zriadená a vlastníkom stavby.

25. V ustanovení § 135c Občianskeho zákonníka sú ustanovené spôsoby vyporiadania neoprávnenej stavby rozhodnutím súdu, a to podľa ods. 1/ odstránením stavby na náklady jej vlastníka, prikázaným stavby za náhradu do vlastníctva vlastníka pozemku, ak by odstránenie stavby nebolo účelné a vlastníkom

pozemku s tým súhlasí podľa ods. 2/ a inak, najmä zriadením vecného bremena v prospech vlastníka stavby za náhradu podľa ods. 3/. V uvedenom poradí spôsobov vyporiadania je obsiahnutá aj ich postupnosť. Súd by mal preto vždy skúmať, či je možné odstránenie stavby následne prikázanie stavby do vlastníctva vlastníka pozemku a nakoniec iné možnosti vyporiadania.

26. Pri posudzovaní účelnosti odstránenia stavby treba skúmať majetkový a ekonomický dopad, resp. stratu, ktorú by to mohlo mať na jej vlastníka. Vo vzťahu k niektorým stavbám bude nutné zohľadniť aj prípadný verejný záujem na ich zachovaní, napríklad ak tieto budú slúžiť na verejnoprospešné účely alebo možnosť vyvlastniť dotknutý pozemok za účelom zriadenia takejto stavby. Ak dôjde súd k záveru, že odstránenie stavby by nebolo účelné, môže rozhodnúť o prikázaní stavby do vlastníctva vlastníka pozemku. Predpokladom takéhoto rozhodnutia je ale výslovný súhlas vlastníka pozemku, pričom súd môže prikázať vlastníctvo stavby len za náhradu. Ak súd nerozhodol o odstránení stavby a ani ju neprikázal do vlastníctva vlastníkovi pozemku, môže zvoliť iný spôsob vyporiadania. Ustanovenie § 135c ods. 3/ OZ ako príklad takéhoto rozhodnutia uvádza zriadenie vecného bremena za náhradu, ktoré by oprávňovalo vlastníka stavby túto užívať. Vo výške náhrady za zriadenie vecného bremena by v takomto prípade mala byť okrem trhovej hodnoty zohľadnená aj skutočnosť, že vlastník stavby konal nedovoleným spôsobom a zasiahol protiprávne do vlastníctva vlastníka pozemku.

27. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že pozemky, a to parc. reg. C č. 1748/11 - ostatná plocha o výmere 4117 m² a par. reg. C č. 1741/21 - ostatná plocha o výmere 1156 m², ktoré sú zapísané na LV č. XXX kat. úz. Z. sú vo výlučnom vlastníctve žalobcu. Z predložených dôkazov zo strany žalovaného bolo nesporne preukázané, že stavba odkaliska bola povolená pre Kappa Štúrovo, a. s., jedná sa o špeciálnu vodnú stavbu, environmentálnu záťaž, ktorej rozloha činí 182773 m². Žalobca žiadal v oboch konaniach o odstránenie stavby z jeho pozemkov, ktorých výmera činí spolu 5273 m², čo činí asi 2,88 % z celej plochy odkaliska. Súd posudzoval nárok žalobcu v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka a dospel k tomu záveru, že v tomto prípade by nebolo účelné v zmysle ods. 1/ predmetného zákonného ustanovenia rozhodnúť o odstránení stavby. Súd sa priklonil k argumentácii žalovaného, ako aj z predložených listinných dôkazov ustálil, že stavba odkaliska nie je takým druhom stavby, ktorú by bolo možné v súčasnosti odstrániť. O tom svedčí samotný účel odkaliska, ktoré slúžilo na uskladnenie popolčeka a škvary, pričom aj zo stanoviska Ministerstva životného prostredia SR vyplýva, že predmetnú stavbu je potrebné sledovať, sanovať a rekultivovať, v žiadnom prípade neprichádza do úvahy jej odstránenie, pretože by to malo veľmi nepriaznivý vplyv na životné prostredie, ako aj na blízkú obec Obid a samotnú rieku Dunaj. Na základe týchto argumentov sa súd priklonil k tej možnosti, že nie je možné predmetnú stavbu v súčasnosti odstrániť.

28. Čo sa týka ďalšieho spôsobu vyporiadania medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby, a to podľa ods. 2/ § 135c Občianskeho zákonníka, tak v tomto ohľade nebolo podľa názoru prvoinštančného súdu možné vyporiadať vzťahy medzi nimi, pretože žalobca v žiadnom prípade nesúhlasil s prikázaním stavby do jeho vlastníctva, čo je pochopiteľné, pretože s poukazom na charakter a využitie stavby by žalobca stavbu vôbec užívať nemohol. Navyše žalobca je vlastníkom len nepatrnej časti pozemku pod stavbou, takže prikázanie celej stavby do vlastníctva žalobcu by bolo absolútne nevhodné a neúčelné. Popri tom súd bral do úvahy aj tú skutočnosť, že stavba, ktorá slúžila žalovanému k výkonu jeho podnikateľskej činnosti, by pre žalobcu nemala žiadny ekonomický ani funkčný význam. Navyše právny zástupca žalobcu predložil rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22Cdo/1627/99, podľa ktorého nemožno prikázať stavbu len jednému z vlastníkov pozemku, ak časť stavby leží na cudzom pozemku. Z toho dôvodu sa súd pokúsil o iný spôsob vyporiadania vzťahov medzi stranami sporu.

29. Žalobca v priebehu konania tvrdil, že stavbu žiada odstrániť a navrátiť pozemky do pôvodného stavu. Ako už súd uviedol s poukazom na charakter stavby ako aj jej účelné využitie, s prihliadnutím na ochranu životného prostredia nie je možné rozhodnutie o odstránení stavby. Navyše k odstráneniu stavby by boli potrebné povolenia na odstránenia stavby a nemalé finančné prostriedky, pričom podľa stanoviska Ministerstva životného prostredia by odstránenie tejto stavby bolo rizikové aj pre samotný ekotop rieky Dunaj.

30. Súd teda vzhľadom na skutočnosť, že podľa § 135c ods. 1/ a 2/ Občianskeho zákonníka nebolo možné v tomto prípade postupovať, pristúpil k inému usporiadaniu vzťahov medzi stranami sporu. K otázke zriadenia vecného bremena zaujal súd stanovisko, podľa ktorého by bolo možné usporiadať vzťahy medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby tak, že vlastník stavby by mohol mať stavbu

naďalej umiestnenú na pozemku vlastníka pozemku. Z rozsudku NS ČR sp. zn. 22Cdo/1241/2010 vyplýva, že takúto formu vecného bremena musí zriadiť súd. Vecné bremeno je však možné zriadiť za náhradu alebo bez náhrady. Žalobca, resp. jeho právny zástupca žiadal, aby súd zriadil za náhradu vecné bremeno, avšak nenavrhol žiadnu výšku predmetného vecného bremena a nenavrhol ani žiadny dôkaz, na základe ktorého by bola stanovená výška náhrady za vecné bremeno. K výške náhrady za vecné bremeno sa vyjadril Najvyšší súd Českej republiky, ktorý v rozsudku sp. zn. 22 Cdo 1241/2010 uviedol, že pri úvahe o výške náhrady za zriadenie vecného bremena je nutné zohľadniť cenu pozemku, ku ktorému sa vecné bremeno zriaďuje, výšku nájomného, ktoré by bolo možné v danej dobe a v danom mieste za prenájom tohto pozemku dosiahnuť a mieru obmedzenia vlastníka pozemku. Takisto v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 2145/98 sa vychádzalo zo skutočnosti, že pri stanovení náhrady za zriadenie vecného bremena nemožno vychádzať len z ceny, za ktorú by bolo možné v danom čase a mieste zriadiť vecné bremeno zmluvou, je potrebné vychádzať aj zo skutočnosti, že vlastníka pozemku bol obmedzený proti svojej vôli a bez svojho vedomia, je nutné prihliadnuť k okolnostiam, za ktorých bola neoprávnená stavba zriadená. Nie je teda zrejmé, za akú náhradu mal súd zriadiť vecné bremeno v prospech žalovaného ako vlastníka stavby.

31. Prvoinštančný súd poukázal na § 185 ods. 1/, 2/ CSP, podľa ktorého súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Súd môže aj bez návrhu vykonať dôkaz, ktorý vyplýva z verejných registrov a zoznamov, ak tieto registre alebo tieto zoznamy nasvedčujú, že skutkové tvrdenia strán sú v rozpore so skutočnosťou; iné dôkazy bez návrhu nevykoná, ak tento zákon neustanovuje inak.

32. Nová právna úprava postupu súdu v procese dokazovania sa výrazne odlišuje od právnej úpravy v Občianskom súdnom poriadku. Podľa novej právnej úpravy súd môže zásadne vykonať iba tie dôkazy, ktoré navrhli strany sporu. Proces dokazovania je teda v novej právnej úprave vybudovaný výlučne na princípe prejednávacom, princípe kontradiktórnosti konania, ako aj koncentračnej zásade. Súd má obmedzenú dôkaznú iniciatívu a táto sa v novej právnej úprave presúva na procesné strany.

33. S poukazom na hore citované ustanovenie CSP, súd ako rozhodovací orgán nemohol v konaní navrhnúť a vykonať dôkaz, ktorý strany sporu nenavrholi vykonať. Z tohto pohľadu je stanovisko žalobcu ohľadne zriadenia vecného bremena k stavbe stavebníkovi za náhradu síce opodstatnené, ale nie je povinnosťou súdu zisťovať a stanovovať hodnotu vecného bremena, navyše ak samotný žalobca je nečinný a otázku výšky vecného bremena ponecháva na súd. Zo strany žalobcu bolo potrebné predložiť minimálne návrh na ustanovenie znalca, ktorý by stanovil hodnotu zriadeného vecného bremena alebo iným spôsobom preukázať výšku tejto hodnoty. Súd z úradnej moci nemôže vykonávať dôkazy, ktoré strany sporu nenavrholi vykonať, teda zo strany žalobcu nebola vyvinutá žiadna iniciatíva ani nebol produkovaný žiadny dôkaz, na základe ktorého by súd mohol rozhodnúť o zriadení vecného bremena za náhradu, pretože žiadna výška náhrady zo strany žalobcu navrhnutá nebola. Vzhľadom na túto skutočnosť súd dospel k tomu záveru, že v tomto štádiu konania nie je možné usporiadať pomery medzi stranami sporu, pretože žalobca neunesol dôkazné bremeno, neprodukoval v konaní relevantné dôkazy, preto súd žalobu v plnom rozsahu zamietol.

34. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1/ CSP tak, že v konaní plne úspešnému žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník v zmysle § 262 ods. 1/ a 2/ CSP.

35. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, žiadajúc odvolací súd, aby napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Žalobca v odvolaní uviedol, že súd rezignoval na odstránenie neistoty účastníkov konania, pričom rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby je pre žalobcu nezrozumiteľné a nepresvedčivé. Súd nevykonával dôkazy uvedené v podaní zo dňa 06.03.2020 alebo 04.11.2021 a neuviedol prečo tieto dôkazy nevykonával. Súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal riešením otázky oprávnenosti, či neoprávnenosti stavby, ale vyšiel len z dobových podkladov, ktoré predložil žalovaný. Pokiaľ išlo o obdobie, kedy sa začalo so stavbou odkaliska, tak išlo o dobu neslobody a predmetné pozemky žalobcu, respektíve jej právneho predchodcu, nemohli byť v uvedenej dobe za nejasných dôvodov užívané ich vlastníkmi, ale boli v užívaní tzv. socialistickej organizácie. Bolo ignorované vlastnícke právo vlastníkov. Nezákonnosť vyvlastnenia bola deklarovaná súdnymi rozhodnutiami Okresného súdu Nové Zámky spisová značka 16C/ 147/2009 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Nitre spisová značka 8Co/58/2010. Žalobca poukázal na viaceré dokumenty, ktoré predložil

do konania, ktoré dokumenty neobsahovali pozemok parcelné číslo 1600/2. Poukázal tiež na to, že žalovaný, respektíve jeho právny predchodca, ktorý svojou prevádzkovou činnosťou spôsobil ekologickú záťaž, nikdy nemal žiadne povolenie skutočného vlastníka pozemku na výstavbu odkaliska na pozemku parcelné číslo 1600/2, resp. na z nej oddelených častiach. Žalobca ani jeho právny predchodca neboli nikdy účastníkmi žiadneho stavebného konania a ani rozhodnutie nebolo nikdy doručené. Z pozemku parcelné číslo 1600/2 boli geometrickým plánom číslo 44/2009 oddelené časti a označené ako parcela číslo 1748/11 a číslo 1741/21 a zastavané neoprávnenou stavbou odkaliska - navýšenie kazety číslo 2. Zo strany žalovaného, respektíve jeho právneho predchodcu išlo o nezákonný a účelový postup. Žalovaný nikdy nebol a ani nemohol byť v dobrej viere o oprávnenom užívaní pozemkov parcelné číslo 1748/11 a 1741/21, respektíve pozemku parcelné číslo 1600/2. Žalobcovi nie je známe či bolo vydané rozhodnutie o vyňatí pozemku parcelné číslo 1600/2, alebo z nej oddelených častí z poľnohospodárskeho fondu, ale zároveň mu nebolo doručené žiadne rozhodnutie o tejto skutočnosti.

36. Ďalej žalobca v odvolaní uviedol, že žalovaný v priebehu konania predložil do konania rozhodnutie Krajského úradu životného prostredia v Nitre zo dňa 05.08.2004, z ktorého vyplýva súpis pozemkov, ktorých sa konanie týka o povolenie stavby odkaliska - navýšenie kazety číslo 2, pričom medzi týmito pozemkami nie je uvedený ani pozemok parcelné číslo 1600/2 a ani pozemky parcelné číslo 1748/11 a parcelné číslo 1741/21. Obdobne ide o rozhodnutie o zmene stavby pred dokončením. Svoje tvrdenie o neoprávnenosti stavby odkaliska - navýšenia kazety číslo 2 na pozemkoch žalobcu dokladuje aj rozhodnutím obvodného pozemkového úradu Nové Zámky zo dňa 27.06.2012. Krajský úrad životného prostredia v Nitre žalobcovi uviedol, že vychádzal z uzavretej budúcej kúpnej zmluvy a tým považoval pozemky za odkúpené. Z uvedeného vyplýva, že úrad vychádzal len z uzavretej zmluvy o budúcej zmluve, ktorá nebola titulom na prevod vlastníckeho práva. Súd prvej inštancie nesprávne vychádzal zo záveru o oprávnenosti stavby odkaliska, pretože rozhodnutie o zmene stavby pred dokončením a súhlas s užívaním stavby bolo podľa zistení súdu doručené žalobcovi, respektíve jeho právnenmu predchodcovi. Žalobca ani jeho právny predchodca neboli, a ani nemohli byť objektívne s ohľadom na obsah spisu účastníkmi nájomnej zmluvy, pretože právni predchodcovia žalobcu boli považovaní za neznámych vlastníkov, za ktoré konal Slovenský pozemkový fond a tiež za nich udeľoval súhlas so stavbou. Malo ísť o Slovenský pozemkový fond, ktorý v zastúpení a v mene neznámych vlastníkov uzavrel so žalovaným dňa 07.09.2004 nájomnú zmluvu, ktorej predmetom boli aj pozemky pozemkoknižnej vložky 636 týkajúce sa žalobcu, respektíve jeho právneho predchodcu, keď Slovenský pozemkový fond ako prenajímateľ sa taktiež vyjadroval za neznámych vlastníkov a vyjadril súhlas so stavbou odkaliska - navýšenie kazety číslo 2. Potom vyznieva nedôvodne a nepodložene záver súdu o údajnom doručení vyššie uvedených dokumentov, stavebného povolenia, zmena stavby pred dokončením a povolení užívania, právnenmu predchodcovi žalobcu, lebo tento bol považovaný ako neznámy vlastník. O nedobromyseľnosti žalovaného svedčí aj to, že krátko predtým, než bola podpísaná nájomná zmluva medzi Slovenským pozemkovým fondom a žalovaným dňa 07.09.2004, bola dňa 03.09.2004 podpísaná medzi právnenm predchodcom žalobcu a žalovaným kúpna zmluva a zmluva o budúcej kúpnej zmluve. Žalovaný teda už niekoľko mesiacov pred podpisom týchto zmlúv vedel, kto je konkrétnym vlastníkom predmetných pozemkov. Súd ignoroval listiny predložené súdu. Žalobca poukázal na nájomnú zmluvu, ktorá bola uzavretá na dobu určitú na 15 rokov s povolením k výstavbe odkaliska s tým, že táto končí v prípade okamihu, keď sa prihlási vlastník pozemkov. Z obsahu kúpnej zmluvy zo dňa 03.09.2007 vyplýva, že žalovaný mal nepochybne vedomosť o tom, že nie je, a nikdy nebol, vlastníkom predmetných pozemkov. Poukázal na nesprávny záver súdu o údajnej vine právneho predchodcu žalobcu na tom, že kúpna zmluva nebola vložená do katastra nehnuteľností.

37. Nedobromyseľnosť a neoprávnenosť stavby žalobca doložil tiež prípisom Výskumného ústavu pôdoznalectva a ochrany pôdy zo dňa 19.01.2019. Z jeho obsahu poukázal na to, že bol konštatovaný nezákonný postup žalovaného, ktorý svojvoľne bez zákonného dôvodu a súhlasu a bez vedomia vlastníkov pozemkov, zabral ich poľnohospodársku pôdu za účelom zriadenia, rozšírenia a prevádzkovania odkaliska. Žalobca ďalej poukázal na rozhodnutie Slovenskej inšpekcie životného prostredia zo dňa 27.09.2005, ktorým bolo žalovanému vydané integrované povolenie k prevádzke energetiky za podmienky, že vstupnými a výstupnými surovinami nebude ohrozené životné prostredie a taktiež na rozhodnutie tohto úradu zo dňa 19.11.2015, ktorým bolo zrušené na základe žiadosti žalovaného, integrované povolenie. Žalovaný ani túto podmienku udeleného povolenia nedodrжал. Ďalej žalobca poukázal na uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 10.02.2010, ktorým bolo rozhodnuté o povinnosti Slovenskej inšpekcie životného prostredia doručiť žalobcovi rozhodnutie Slovenskej inšpekcie životného prostredia zo dňa 27.09.2005. Už k dátumu 31.03.2010 žalovaný

ukončil vykonávanie činnosti, na ktorú bolo vydané integrované povolenie na prevádzku energetiky. Vyššie uvedeným poukázal žalobca na to, že on, respektíve jeho právny predchodca boli nepretržitými vlastníckymi uvedených parciel pozemkov a ako účastníci konania boli ignorovaní nezákonne a prišlo k zničeniu obidvoch pozemkov pod vplyvom umiestnenej neoprávnenej stavby odkaliska - navýšenej kazety číslo 2, a to všetko bez poskytnutia akejkoľvek kompenzácie.

38. Žalobca uviedol, že pri hodnotení, či bola postavená neoprávnená stavba na cudzom pozemku bez súhlasu vlastníka, je treba vychádzať z právnej úpravy platnej v čase vzniku stavby. Stavba odkaliska - navýšenie kazety číslo 2 bola vybudovaná bez súhlasu vlastníka pozemku a ide o stavbu neoprávnenú a na tom nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že stavebné povolenie bolo vydané dodatočne až po uskutočnenom neoprávnenom zábere poľnohospodárskej pôdy a po faktickom vybudovaní odkaliska.

39. Vlastníctvo zaväzuje a nemôže poškodzovať iného. Na závere o neoprávnenosti stavby žalovaného na cudzom pozemku nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že dodatočne bolo vydané stavebné povolenie. Žalobca poukázal na ustanovenie § 135c Občianskeho zákonníka. Konanie podľa uvedeného ustanovenia je konaním, z ktorého vyplýva určitý spôsob vyporiadania vzťahu medzi účastníkmi, a teda súd nebol viazaný návrhom účastníkov. Spôsob vyporiadania medzi vlastníckymi stavby a pozemku sa musí vždy odvíjať od konkrétnych okolností každého prípadu. V prípade stavby odkaliska ide o nepovolenú takzvanú čiernu stavbu. Nepovolená stavba je termínom verejnoprávnym a rieši ju hlavne stavebný správny orgán. Naproti tomu neoprávnená stavba je termínom súkromnoprávnym a prostriedky riešenia neoprávnenej stavby sú v Občianskom zákonníku. Nemožno sa preto stotožniť s argumentáciou súdu, že v prípade stavby odkaliska sa nemôže jednať o stavbu neoprávnenú, pretože na stavbu bolo vydané stavebné povolenie. Pre posúdenie stavby ako neoprávnenej, či oprávnenej je irelevantné, či ide o stavbu povolenú alebo nepovolenú, pretože skutočnosť, či stavebník mal stavebné povolenie, je pre klasifikáciu stavby ako neoprávnenej nerozhodné. Poukázal na rozsudok NS ČR, sp. zn. 2Cdo/265/96, resp. na uznesenie NS ČR sp. zn. 22Cdo/2612/2003 s tým, že pre určenie neoprávnenosti stavby nepostačuje, že stavebník nemá právny titul pre zriadenie stavby na pozemku cudzieho vlastníka. Súd sa musí tiež zaoberať otázkou, či stavebník bol v dobrej viere, že mu právo stavať patrí. Pokiaľ bol staviteľ objektívne v dobrej viere, že mu patrí právny titul pre výstavbu stavby, nejedná sa podľa judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky o stavbu neoprávnenú a tu by nebolo možné vysporiadať podľa § 135c Občianskeho zákonníka.

40. Žalobca sa domáhal žalobou na súde, aby vydal rozhodnutie, ktorým žalovanému uloží povinnosť odstrániť stavbu z predmetných pozemkov vo vlastníctve žalobkyne. Žalobca nepodal žiadny návrh na zmenu tohto návrhu, že by sa domáhal zriadenia vecného bremena. Nebola realizovaná žiadna žiadosť na pojednávaní konanom 04.11.2021, aby súd zriadil za náhradu vecné bremeno. Právny zástupca žalobcu považuje námietky súdu o jeho údajnej dôkaznej pasivite k vecnému bremenu za celkom neodôvodnené. Bol to práve žalovaný, ktorý nepredložil do katastra nehnuteľností kúpnu zmluvu zo dňa 03.09.2004, pričom nie je pravda, že žalobca zavinil, že nedošlo k prepisu nehnuteľnosti.

41. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný tak, že žalobca vychádzal z nesprávneho pochopenia obsahu rozsudku. Zamietnutie žaloby bolo dôsledkom neunesenia dôkazného bremena zo strany žalobcu, pričom poukázal na bod 42 odôvodnenia napadnutého rozsudku. V prípade odkaliska ide o vodnú stavbu, ktorá bola zriadená na základe úradných povolení, skolaudovaná a prevádzkovaná v súlade s predpismi. Žalovaný týmito úradnými povoleniami disponoval, v konaní tieto úradné povolenia predložil a právny predchodca žalovaného ako aj žalovaný samotný boli s prihliadnutím na všetky okolnosti oprávnenými a dobromyseľnými držiteľmi, a o existencii vlastníctva žalobkyne k nehnuteľnostiam zastavaným stavbou odkaliska, ktorej odstránenia sa žalobca domáha, žalovaný nadobudol vedomosť až v roku 2004. Dovtedy právni predchodcovia žalobcu neprejavovali záujem. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovanému v právnej veci proti žalovanej o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod spisovou značkou 16C/147/2009, bola zamietnutá žaloba, rozhodnutie je právoplatné, je zrejmé, že stavba odkaliska je zriadená aj na pozemkoch, ktoré sú predmetom tohto konania, ktorých vlastníkom je žalobca, ide teda o stavbu zriadenú na cudzích pozemkoch. Na stavbu odkaliska, aj na stavebnú akciu navýšenia kazety číslo 2 odkaliska boli vydané kolaudačné rozhodnutia, teda oprávnenia predmetnú stavbu užívať.

42. Žalovaný ďalej uviedol, že žalobca považoval stavbu za neoprávnenú. Žalovaný s týmto nesúhlasí a má za to, že v čase výstavby a umožnenia užívania predmetnej stavby disponoval všetkými úradnými

povoleniami, ktoré ho oprávňovali zriadiť a užívať ako odkalisko. Z obsahu rozsudku vyplýva, že konajúci súd sa stotožnil s argumentáciou žalobcu, podľa ktorej predstavuje stavba odkaliska stavbu, ktorú možno klasifikovať ako stavbu neoprávnenú v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti poukázal na bod 36 odôvodnenia napadnutého rozsudku. Odstránenie stavby odkaliska sa javilo ako neúčelné s prihliadnutím na všetky okolnosti a povahu odkaliska. Žalobca sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu jednoznačne vyjadril, že nemá záujem o vlastníctvo stavby odkaliska za náhradu. Konajúci súd bol povinný postupovať v súlade s ustanovením § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka, keďže táto možnosť zostala jediným aplikovateľným riešením právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným. Žalobca, respektíve jeho právny predchodca sa žalobou doručenu dňa 28.05.2009 domáhal vypratania nehnuteľnosti s odkazom na § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom následne sa domáhal odstránenia stavby, ktorú zmenu petitu žaloby súd pripustil. Žalovaný poukázal na § 185 CSP s tým, že v klasických sporových konaniach súd nemôže dôkazy navrhovať zásadne nikdy. Každá sporová strana musí uniesť dôkazné bremeno. Dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky. Žalobca neunesol dôkazné bremeno v tejto veci. Žalovaný navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

43. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

44. S účinnosťou od 01. 07. 2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP s ustanovenými výnimkami z tohto základného pravidla.

45. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

46. Podľa § 470 ods. 2 CSP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

47. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

48. Podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

49. Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

50. Podľa § 135c ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, ak niekto zriadi stavbu na cudzom pozemku, hoci na to nemá právo, môže súd na návrh vlastníka pozemku rozhodnúť, že stavbu treba odstrániť na náklady toho, kto stavbu zriadil (ďalej len „vlastník stavby“).

51. Pokiaľ by odstránenie stavby nebolo účelné, prikáže ju súd za náhradu do vlastníctva vlastníkovi pozemku, pokiaľ s tým vlastníkom pozemku súhlasí (ods. 2 cit ust.).

52. Súd môže usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby aj inak, najmä tiež zriadiť za náhradu vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe (ods. 3 cit ust.).

53. Negatívnu žalobu môže uplatniť rušený vlastník pri akomkoľvek zásahu do vlastníckeho práva. V prípade pozemku môže ísť o rušivé zásahy prostredníctvom rôznych stavebných činností. Takéto prípady môže riešiť aj stavebný úrad v prebiehajúcom stavebnom konaní. Stavebný úrad môže účastníka konania odkázať na súd len s takou námietkou, ktorej riešenie presahuje rozsah jeho pôsobnosti, príp. zasahuje do právomoci spolupôsobiacich orgánov štátnej správy. O námietkach, ktoré vyplývajú z vlastníckych alebo iných práv k pozemkom a stavbám, musí naproti tomu stavebný úrad rozhodnúť sám v prípade, že riešenie je v jeho právomoci (pozri Ro NS ČR z 05.09.2000, sp. zn. 21 Cdo 1150/1999). Ak by sa však postavila na pozemku stavba, mohol by sa vlastník pozemku brániť spôsobom uvedeným v ustanovení § 135c OZ, ak ide o neoprávnenú stavbu, alebo vypratávacou žalobou podľa § 126 ods. 1 OZ, ak ide o nepovolenú (čiernu) stavbu. (Fekete, L: Občiansky zákonník 2. Veľký komentár, Bratislava: Eurokódex 2011. str. 627).

54. Ustanovenie § 135c OZ upravuje problematiku neoprávnenej stavby na cudzom pozemku. Ustanovenie § 135b OZ o spracovaní veci tu však nemožno použiť. Ustanovenie § 135c OZ je vo vzťahu k § 126 ods. 1 OZ špeciálnym ustanovením. Bude sa aplikovať vždy, ak na cudzom pozemku bola postavená stavba, ktorá má trvalý charakter (ide o nehnuteľnosť podľa § 119 ods. 2 OZ). Konanie o odstránenie (vyporiadanie) neoprávnenej stavby je konaním, kde z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi a kde teda nie je súd viazaný návrhom účastníkov (§ 153 ods. 2 OSP); ak súd dospeje k záveru, že vyporiadanie navrhnuté žalobcom nie je prijateľné, musí upraviť vzťah medzi účastníkmi i iným spôsobom vyplývajúcim z § 135c OZ (pozri Rc 42/2001), vrátane tretieho odseku tohto ustanovenia, v ktorom sa uvádza, že súd môže usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby aj inak (t. j. inak, ako je výslovne uvedené v tomto ustanovení). Úspešnosť žaloby na odstránenie stavby nevyklučuje ani to, že na stavbu bolo vydané stavebné povolenie v správnom konaní podľa stavebného zákona. Rozhodnutie stavebného úradu nie je totiž pre súd záväzná. Ak však v správnom konaní bolo tiež rozhodnuté o odstránení stavby, odstránenie stavby môže nariadiť nielen súd, ale aj stavebný úrad. Odstránenie stavby na náklady stavebníka je výnimočným riešením a iba krajným opatrením sankcionujúcim tie najzávažnejšie zásahy. Pri úvahe o tomto opatrení si jednak súd musí vyžiadať stanovisko príslušného stavebného úradu a jednak musí prihliadať na ďalšie okolnosti. (Fekete, L: Občiansky zákonník 2. Veľký komentár, Bratislava: Eurokódex 2011. str. 767, 772).

55. Odvolací súd poukazuje na § 135c Občianskeho zákonníka, ktorý má síce hmotnoprávny charakter, avšak pre súd stanovuje postup, ktorý z obsahu uvedenej normy vyplýva. Napriek tomu, že súd prvej inštancie správne vychádzal z ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka, nesprávne dospel k záveru o potrebe žalobu zamietnuť.

56. Odvolací súd konštatuje, že toto konanie začalo žalobou doručenu právny predchodcom žalobcu dňa 28.05.2009, v ktorom čase až do roku 2016 súdy postupovali v rámci civilného procesu podľa zákona číslo 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku. Je potrebné tiež poukázať na skutočnosť, že konanie prebieha od roku 2009. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 470 ods. 2 predpokladá ospravedlnenie zachovania účinkov úkonov, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti civilného sporového poriadku. Ako uvádza komentár k ust. § 470 ods. 2 CSP, výnimky stanovené z tohto režimu v odseku dva sú účinnou brzdou práve proti retroaktívnej aplikácii a interpretácii procesného práva - ak by sa uvedené inštitúty takpovediac naplno využili v novonastavenom kontradiktórnom spore, mohlo by to spôsobiť ústavnú nonkonformitu tohto stavu: sporové strany nemožno sankcionovať „do minulosti“, v ktorej uvedená právna úprava neexistovala, a nemohla sa v niekoľko rokov trvajúcim spore ani rozumne predpokladať. Ide teda o prejav ústavného princípu dôvery subjektov práva v objektívne právo (Števíček, M, Fícová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1496 s.).

57. Pokiaľ sa teda žalobca, respektíve jeho právny predchodca v roku 2009 domáhal odstránenia stavby (bez ohľadu na to, či označil petitórne „vypratanie“), potom účinky založenia povinnosti súdu rozhodnúť o žalobe v celom rozsahu vrátane možnosti vyporiadania hmotnoprávneho stavu spôsobmi, ktoré vyplývajú z osobitného predpisu, boli dané. Nemožno prísne formálne konštatovať nečinnosť strany sporu, ktorá sa primárne domáha odstránenia stavby, pretože to považuje za najvhodnejší spôsob vyriešenia problému neoprávnenej stavby. Navyše, v tomto prípade z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vyplynuli zistenia ohodnotenia pozemkov (znancom), ktoré mohli byť podkladom (okrem ďalších kritérií ohľadne okolností „vzniku“ neoprávnenej stavby) na usporiadanie

vzťahu zriadením vecného bremena (pokiaľ do úvahy neprichádza prikázanie nehnuteľnosti, ako uvedie odvolací súd nižšie).

58. Odvolací súd v úvode poukazuje na akúsi „výmenu“ názorov žalobcu a súdu prvej inštancie v konaní ohľadne toho, či žalobca uplatnil alebo neuplatnil vyporiadanie danej situácie zriadením vecného bremena. V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že súd musí na základe dopadajúcich skutkových zistení aplikovať príslušnú právnu normu. To znamená, pokiaľ súd dospel k záveru, že v tomto prípade ide o neoprávnenú stavbu a žalobca sa domáha odstránenia stavby, aplikácia ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka prichádza do úvahy. Zásada iura novit curia totiž neznamená len, že súd pozná právo, ale že si je zároveň vedomý účinkov, ktoré právo v podobe, v ktorej ho súd aplikuje, vyvoláva vo vzťahu k procesnoprávnemu alebo hmotnoprávnemu postaveniu nositeľa práva na súdnu ochranu svojich práv (Nález ÚS SR I. ÚS 59/2000 zo dňa 20. 12. 2001).

59. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie teda posudzoval otázku neoprávnenosti stavby na pozemkoch žalobcu, pričom dospel k záveru, že ide o neoprávnenú stavbu, a teda stavbu na cudzom pozemku. Vzhľadom na existenciu rozhodnutí príslušných orgánov o povolení stavby, ktoré súd prvej inštancie uviedol v skutkových zisteniach v bodoch 19., 21., a 23. odôvodnenia napadnutého rozsudku, nebolo možné konštatovať bez ďalšieho existenciu čiernej stavby. Rozhodujúce administratívne rozhodnutia, ktoré sa dotýkali povoľovacieho konania vo vzťahu k stavbe odkaliska boli v čase výstavby existujúce. Inou stránkou veci v tomto konaní je otázka neoprávnenosti stavby v súkromnoprávnom význame. Správnym zistením prvoinštančného súdu bolo, že predmetné pozemky sú vo vlastníctve žalobcu a na nich je postavená časť cudzej stavby - odkalisko. Neoprávnenosť stavby spočívala aj v okolnostiach, podľa ktorých stavebník musel v čase výstavby, resp. prípravy výstavby vedieť, že vlastnícky mu nepatrila časť pozemkov (nenastal pôvodne zamýšľaný prevod, vid' bod 8. napadnutého rozsudku).

60. Odvolací súd ďalej uvádza, že súd prvej inštancie dospel k správny záverom, že pozemky, a to parc. reg. C č. 1748/11 - ostatná plocha o výmere 4117 m² a parc. reg. C č. 1741/21 - ostatná plocha o výmere 1156 m², ktoré sú zapísané na LV č. XXX kat. úz. Z., sú vo výlučnom vlastníctve žalobcu. Stavba odkaliska bola povolená pre Kappa Štúrovo, a. s., jedná sa o špeciálnu vodnú stavbu, environmentálnu záťaž, ktorej rozloha činí 182773 m². Odstránenie stavby sa pre žiadané pozemky žalobcu týkalo výmery spolu 5273 m², čo bolo asi 2,88 % z celej plochy odkaliska. Súd prvej inštancie správne posudzoval nárok žalobcu v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka a dospel k tomu záveru, že v tomto prípade by nebolo účelné v zmysle ods. 1/ predmetného zákonného ustanovenia rozhodnúť o odstránení stavby. Súd sa priklonil k argumentácii žalovaného, ako aj z predložených listinných dôkazov ustálil, že stavba odkaliska nie je takým druhom stavby, ktorú by bolo možné v súčasnosti odstrániť. O tom svedčí samotný účel odkaliska, ktoré slúžilo na uskladnenie popolčeka a škvary, pričom aj zo stanoviska Ministerstva životného prostredia SR vyplýva, že predmetnú stavbu je potrebné sledovať, sanovať a rekultivovať, v žiadnom prípade neprichádza do úvahy jej odstránenie, pretože by to malo veľmi nepriaznivý vplyv na životné prostredie, ako aj na blízkú obec Z. a samotnú rieku Dunaj. Odvolací súd sa stotožnil so záverom prvoinštančného súdu o nevhodnosti odstránenia stavby, pričom odkazuje na správne skutkové zistenia uvedené v bode 19., 25., 26. a 27. odôvodnenia napadnutého rozsudku ako aj na úvahy a závery prvoinštančného súdu uvedené v bode 36. a 37. Odvolací súd len dopĺňa, že s poukazom na environmentálne súvislosti predmetnej stavby - odkaliska ako aj s prihliadnutím na rozsah (asi len 2,8 % k celku) pozemkov žalobcu, vo vzťahu ku ktorým žiadal stavbu odstrániť (pričom z dokazovania nevyplývalo, že bolo možné účelne odstrániť len časť), nebolo možné ani podľa názoru odvolacieho súdu dospieť k záveru o vhodnosti a účelnosti odstránenia stavby. Obdobne, pokiaľ išlo o otázku možnosti prikázať časť stavby (alebo celú stavbu) vlastníčkovi pozemku uvedené neprichádzalo do úvahy pre nesúhlas žalobcu a neprevoditeľnosť administratívnych povolení inej osobe bez jej administratívneho posúdenia. Na základe týchto argumentov sa súd priklonil k tej možnosti, že nie je možné predmetnú stavbu v súčasnosti odstrániť.

61. Vo vzťahu k ďalšiemu postupu súdu prvej inštancie, ktorý odvolací súd nepovažoval za celkom správny uvádza nasledovné.

62. Ďalšie spôsoby vyporiadania stavu neoprávnenej stavby súd prvej inštancie realizoval čiastočne v podobe konštatovania, že nemožno prikázať stavbu, resp. jej časť vlastníčkovi pozemku, t. j. žalobcovi. Aj keď v zásade žalobou o odstránenie stavby sa rieši iba otázka vlastníctva stavby na cudzom pozemku

a nerieši sa otázku vlastníctva pozemku zastavaného cudzou stavbou, odvolací súd uvádza otázkou, či sám žalobca nemal záujem za podmienok § 135 ods. 2 OZ a § 853 OZ o vyporiadanie prikázaním časti pozemku žalovanému za náhradu (aktuálnu a primeranú). Takýto spôsob vyporiadania do úvahy prichádza.

63. V prípade súhlasu, či návrhu vlastníka pozemku sa javí ako najvhodnejšie usporiadanie pomerov medzi účastníkmi konania o vyporiadanie neoprávnenej stavby prikázanie zastavanej plochy, príp. tiež časti parcely potrebnej na riadne užívanie neoprávnenej stavby, vlastníkovi tejto stavby, a to za náhradu. Súd pritom primerane vychádza z ustanovení o vyporiadaní neoprávnenej stavby jej prikázaním do vlastníctva vlastníka pozemku (§ 135 ods. 2 OZ a § 853 OZ) (pozri Fekete, L: Občiansky zákonník 2. Veľký komentár, Bratislava: Eurokódex 2011. str. 775).

64. Uvedený spôsob vyporiadania je potrebné zobrať do úvahy, pričom je potrebné sa vysporiadať so základnou otázkou súhlasu vlastníka pozemku s takým usporiadaním.

65. Pokiaľ išlo o posledný prvoinštančným súdom riešený spôsob vyporiadania neoprávnenej stavby (zriadenie vecného bremena), odvolací súd uvádza, že v rámci odôvodnenia napadnutého rozsudku súd prvej inštancie (poukazom na judikatúru) uviedol, že pri úvahe o výške náhrady za zriadenie vecného bremena je nutné zohľadniť cenu pozemku, ku ktorému sa vecné bremeno zriaďuje, výšku nájomného, ktoré by bolo možné v danej dobe a v danom mieste za prenájom tohto pozemku dosiahnuť a mieru obmedzenia vlastníka pozemku. Takisto v rozsudku (na ktorý poukázal) Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 2145/98 sa vychádzalo zo skutočnosti, že pri stanovení náhrady za zriadenie vecného bremena nemožno vychádzať len z ceny, za ktorú by bolo možné v danom čase a mieste zriadiť vecné bremeno zmluvou, je potrebné vychádzať aj zo skutočnosti, že vlastníka pozemku bol obmedzený proti svojej vôli a bez svojho vedomia, je nutné prihliadnuť k okolnostiam, za ktorých bola neoprávnená stavba zriadená.

66. Odvolací súd poukazuje na to, že skutkovým zistením súdu prvej inštancie (podľa bodu 28. napadnutého rozsudku) zo znaleckého posudku znalca O. Q. U. č. 085/2004 bolo, že pozemky v kat. úz. Z., a to par. č. 1747, č. 1748, č. 1746 boli ohodnotené na sumu 2 322 000 Sk. Pokiaľ išlo o tvrdené skutočnosti produkované stranami sporu tieto sa dotýkali tiež vedomosti ohľadne stavu vlastníctva v čase budovania odkaliska a dôvodov, pre ktoré žalovaný nenadobudol pôvodne mienené vlastníctvo. Išlo o okolnosti a zistenia súdu, ktoré spadajú do rámca kritérií, z ktorých prvoinštančný súd vychádzať pri určovaní výšky náhrady za vecné bremeno mohol. Pri stanovení výšky náhrady za zriadenie vecného bremena v prospech stavebníka je rozhodujúca kompenzácia ujmy vlastníka pozemku s prihliadnutím i na mieru zavinenia stavebníka vo vzťahu k neoprávnenému vzniku stavby. Je preto namieste určiť výšku takejto náhrady i s prihliadnutím na mieru zavinenia na vzniku neoprávnenej stavby v zmysle § 135c OZ. Ak je zavinenie dané, potom je namieste určiť náhradu sumou presahujúcou obvyklú cenu takejto náhrady v obdobných vzťahoch vzniknutých na zmluvnom základe. Inými slovami, súd prvej inštancie v rámci zisťovania náhrady za zriadenie vecného bremena mal k dispozícii základné podklady, z ktorých mohol vychádzať.

67. Odvolací súd teda poukazuje na ďalší postup súdu prvej inštancie, v ktorom vyhodnotí možnosti vyporiadania stavu neoprávnenej stavby vo vlastníctve žalovaného na pozemkoch žalobcu. Možným riešením (so súhlasom žalobcu) je prikázanie vlastníctva pozemkov žalovanému za náhradu, alebo zriadenie vecného bremena.

68. Výška náhrady z vecného bremena (ale to platí aj pre vyporiadanie prikázaním pozemku žalovanému so súhlasom žalobcu), pri absencii ďalších návrhov na vykonanie dokazovania zo strany žalobcu k výške hodnoty, bude pre súd prvej inštancie prameniť z pomernej hodnoty prislúchajúcej časti zistenej hodnoty všetkých pozemkov zistených súdom zo znaleckého posudku, ako aj okolností, pre ktoré nastal stav neoprávnenej stavby. Po oboznámení strán so zamýšľaným spôsobom vyporiadania oboznámi strany sporu s hodnotou náhrady za vecné bremeno (resp. náhrady za prikázané vlastníctvo so súhlasom žalobcu), ktoré mieni priznať ako náhradu. Pokiaľ výškou hodnoty náhrady negatívne dotknutá strana, po výzve súdu, nebude mať návrhy na doplnenie dokazovania k (vyššej, alebo nižšej) hodnote náhrady, potom súd bude vychádzať z (pomernej) hodnoty zistenej znalcom (O.) pre pozemky žalobcu (alebo ich časť) a s prihliadnutím na ďalšie skutočnosti (zavinenie a ďalšie okolnosti vzniku neoprávnenej stavby) a určí a rozhodne o náhrade za vecné bremeno, resp. za prikázané vlastníctvo.

69. O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v zmysle § 396 ods. 3 CSP.

70. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).